

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Hvilke initiativer påtænker ministeren at iværksætte for at afhjælpe situationen for de danske dambrug og ”put and take”-søer, som er berørte af IHN-smitte?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Torsten Schack Pedersen (V), Anni Matthiesen (V) og Marie Bjerre (V).

Tak for spørgsmålet.

Lad mig indledningsvist slå fast, at jeg deler bekymringen over den udfordring, som fiskesygdommen IHN giver det danske akvakulturerhverv. Det er på alle måder en dybt ulykkelig situation for de dambrug og lystfiskersøer, der er berørt af sygdommen.

TALEPAPIR

Udvikling af sygdommen

Frem til den 18. maj 2021 havde Danmark ikke tidligere haft udbrud af IHN. Vi havde IHN-fri status, og det betød bredere markedsadgang og bedre salgspriser for erhvervet.

Som bekendt ændrede det sig. Og den 24. juni gav jeg ordførerne en detaljeret status på situationen med efterfølgende skriftlige svar på rejste spørgsmål. På det tidspunkt var der siden maj fundet IHN hos seks dambrug og tre lystfiskersøer. Det førte til en midlertidig suspension af Danmarks IHN-fri status indtil den 16. juli.

Siden juni har situationen desværre udviklet sig yderligere, og der er konstateret to nye udbrud af sygdommen.

TALEPAPIR

På nuværende tidspunkt er status den, at otte dambrug og tre lystfiskersøer er smittede med IHN.

Det seneste udbrud af 7. september 2021 betyder, at hele Varde Å systemet og dambrugene i det område er omfattet af restriktionszone.

Danmarks IHN-fri status er derfor igen midlertidigt suspenderet. Det indebærer en fastholdelse af restriktionszonerne. Og det betyder også, at der ikke kan udstedes certifikater til virksomheder for IHN-frihed. Det gælder alle danske virksomheder.

Dét går ud over afsætningen og eksporten for både dambrugserhvervet og for fødevarer- og fodervirksomheder.

TALEPAPIR

Der har været en diskussion om erstatning og kompensation i forbindelse med IHN. Der ydes kun erstatning for sygdomme, som har betydning for folkesundheden eller samfundsøkonomien. Dette er ikke tilfældet ved IHN, selv om sygdommen har stor betydning for erhvervet. Flere husdyrsygdomme falder i denne kategori.

Det gælder f.eks. kvægsyggdommene IBR og BVD. Her har kvægbranchen valgt at oprette deres egen forsikringsordning i tilfælde af udbrud af sygdommen. Der har været tale om otte udbrud i de seneste seks år.

Det vil ganske enkelt ikke være rimeligt over for de virksomheder, som gennem mange år har forsikret sig selv, hvis vi pludselig ændrer kurs og begynder at betale for dem, som ikke har investeret i lignende forsikring.

TALEPAPIR

Det følger af en lang og lovbaseret praksis, at udbrud af sådanne sygdomme ikke fører til påbud om aflivning og deraf følgende compensation. På forespørgsel har Kammeradvokaten konkluderet, at der samlet set ikke er grundlag for at udstede et aflivningspåbud og at yde erstatning i anledning af IHN.

Initiativer

Til spørgsmålet hvad vi gør i denne ulykkelige situation, vil jeg først pege på samarbejdet mellem erhvervet og myndighederne. Et tæt og konstruktivt samarbejde mellem erhvervets organisationer og ministeriet er helt afgørende.

Her noterer jeg, at Fødevarestyrelsen er i tæt dialog med erhvervet. Jeg noterer også, at der arbejdes intensivt på at udrede udbruddene og afsøge handlemuligheder. Det gælder handlemuligheder i forhold til den markedssituation, som erhvervet står i, og det gælder i forhold til de fælles EU-regler. Her

TALEPAPIR

er Fødevarestyrelsen i løbende og tæt kontakt med EU-Kommissionen.

Lad mig her give et konkret og friskt eksempel: For et par dage siden har Fødevarestyrelsens faglige dialog med EU-Kommissionens ført til Kommissionens tilslutning til undtagelse af to virksomheder fra zoneafgrænsningen for Varde Å. Erhvervet har kvitteret med stor tilfredshed.

Herudover har Fødevarestyrelsen taget initiativ til at etablere et arbejds- og mødeforum, hvor IHN-håndtering drøftes med Dansk Akvakultur, Danske Ørredsøer, Danmarks Sportsfiskerforbund, Den Danske Dyrlægeforening og med DTU Aqua.

Jeg er glad for, at Dansk Akvakultur anerkender styrelsens indsats, og at organisationen aktivt søger løsninger på branchens vegne.

Og det bringer mig videre til, at Dansk Akvakultur for ganske nyligt har rettet henvendelse til mig med ønske om snarest at ophæve Danmarks IHN-frie status. Fødevarestyrelsen har fået melding fra erhvervets øvrige brancheorganisationer om, at de støtter denne anmodning.

Ønsket er begrundet med, at den nuværende situation med restriktionszoner er for omkostningstung for erhvervet. Det betyder ekstra omkostninger ved at sælge og flytte fisk. Der er bekymring for, at de økonomiske konsekvenser kan bringe erhvervet i knæ. Når den IHN-frie status ophæves, så vil der heller ikke være restriktionszoner og de byrder, der følger med. Et centralt aspekt i forslaget er, at der så kan etableres og godkendes IHN-frie områder – såkaldte ”segmenter” – med udgangspunkt i den enkelte virksomhed.

TALEPAPIR

Dansk Akvakultur har på et møde med Fødevarestyrelsen den 8. oktober 2021 bekræftet, at de selv vil afholde udgifter i forbindelse med IHN - også når den IHN-frie landestatus ophæves.

Fødevarestyrelsen arbejder nu målrettet på at kortlægge konsekvenser og muligheder af forslaget fra erhvervet. Og sygdommen skal naturligvis fortsat bekæmpes, så Danmark på sigt kan generhverve IHN-fri landestatus.

Fødevarestyrelsen er i den forbindelse bl.a. ved at afklare, hvad der skal til, for at det enkelte dambrug kan blive betragtet som et IHN-frit område eller segment. Dette vil indebære, at dambruget forinden skal søge om at blive godkendt. Denne godkendelse kaldes ”segmentering”. En godkendelse forudsætter bl.a., at den ansøgende virksomhed kan påvise sygdomsfrihed og god biosikkerhed. Dambruget vil igen kunne erhverve IHN-fri status allerede cirka 60 dage efter, at de er erklæret sygdomsfri.

TALEPAPIR

Såfremt dambruget ikke søger om at blive godkendt, går der mindst 2 år, førend de erklæres sygdomsfri.

Øvrige initiativer

Fra myndighedssiden vil Fødevarestyrelsen fortsat være i dialog med erhvervet om initiativer, som kan inddæmme smitten med IHN, og som samtidig bedst muligt kan understøtte erhvervet. Heri indgår faglig vejledning samt kontakt til andre landes myndigheder og EU-Kommissionen om markedsadgang og håndteringsmuligheder. Det er dog erhvervet selv, der afgør, hvordan deres fisk bedst afsættes.

Fødevarestyrelsen bistår med vejledning, hvis erhvervet ønsker at indgå en afsætningsaftale med en udenlandsk virksomhed. En sådan aftale vil dog afhænge af, at modtagerlandet vil acceptere, at fiskene indføres.

TALEPAPIR

Hvis de smittede virksomheder ønsker at slagte deres fisk, skal dette ske på en godkendt sygdomsbekæmpelsesvirksomhed, eller på et almindeligt slagteri, hvis slagterivirksomheden ligger i en ikke-IHN-fri zone. Fødevarestyrelsen er løbende i dialog med erhvervet om at udvide adgangen til slagtekapacitet i Danmark. Bl.a. har Fødevarestyrelsen i juli 2021 godkendt et konkret slagteri, som sygdomsbekæmpelsesvirksomhed, efter ønske fra erhvervet. Ligeledes er flere slagterivirksomheder blevet vejledt omkring reglerne for godkendelse.

Afslutning

Som jeg sagde indledningsvis, så er der tale om en dybt ulykkelig situation for ejere af de dambrug og lystfiskersøer, der er berørt af sygdommen, ligesom en rækkefølgeerhverv rammes.

TALEPAPIR

Derfor gør Fødevarestyrelsen også sit yderste for fortsat at bistå de berørte dambrug og lystfiskersøer i situationen.

Målsætningen for indsatsen er fortsat at inddæmme smitteudbredelsen. Efter dialog med erhvervet, arbejdes der nu på at behandle ansøgninger fra dambrug om at generhverve IHN fri status.

Fødevarestyrelsen har den 8. oktober i år afsendt informationsbreve om segmentering til alle danske dambrug med en vejledning til dem, der ønsker at ansøge om at blive et IHN-frit segment. Virksomhederne skal have søgt senest den 18. oktober kl. 12, hvorefter Fødevarestyrelsen vil behandle ansøgningerne. Behandlingstiden vil afhænge af antallet af ansøgninger.

Jeg vil gerne understrege, at Fødevarestyrelsen selvfølgelig også bistår erhvervet med faglige

TALEPAPIR

vurderinger og med at belyse de juridiske rammer. Alt sammen for bedst muligt at understøtte erhvervet.

Så for at opsummere:

- FVST arbejder intensivt med at inddæmme og bekæmpe sygdommen.
- FVST bistår erhvervet med at afdække og understøtte afsætningsmuligheder i Danmark og i udlandet.
- FVST er i tæt kontakt med Europa-Kommissionen for at afdække undtagelsesmuligheder.
- FVST bistår aktuelt erhvervet med at forberede segmentering af virksomhederne, der skal gøre det muligt for dem hurtigt at generhverve IHN-fri status.

Tak for ordet!